

ZAPISNIK

10. izvanredne sjednice Senata Sveučilišta u Zagrebu u 343. akademskoj godini (2011./2012.) održane u utorak, 24. travnja 2012. s početkom u 16,00 sati u Auli Rektorata Sveučilišta u Zagrebu, Trg maršala Tita 14.

1. Prof.dr.sc. Aleksa Bjeliš, rektor

- Prof.dr.sc. Ksenija Turković, prorektorica za prava pitanja i međunarodnu suradnju
- Prof.dr.sc. Bojan Baletić, prorektor za prostorni razvoj i međuinstitucijsku suradnju
- Prof.dr.sc. Blaženka Divjak, prorektorica za studente i studije
- Prof. dr. sc. Vesna Vašiček, prorektorica za poslovanje
- Prof. dr. sc. Melita Kovačević, prorektorica za istraživanje i tehnologiju

Zaposlenici u znanstveno-nastavnim i umjetničko-nastavnim zvanjima

2. Prof.dr.sc. Mirko Orlić, Prirodoslovno-matematički fakultet – predsjednik Vijeća prirodoslovnog područja
3. Prof. dr. sc. Irena Cajner Mraović, Hrvatski studiji – zamjenica predsjednika Vijeća društveno-humanističkog područja
4. Prof.dr.sc. Edi Maletić, Agronomski fakultet – predsjednik Vijeća biotehničkog područja
5. Prof. dr. sc. Zdravko Kapović – predsjednik Vijeća tehničkog područja
6. Doc.dr.sc. Lidija Bach Rojecky, Farmaceutsko-biokemijski fakultet
7. Prof. dr. sc. Davor Miličić, Medicinski fakultet
8. Prof. dr. sc. Nada Čikeš, Medicinski fakultet
9. Prof. dr. sc. Miloš Judaš, Medicinski fakultet
10. Prof.dr.sc. Dragutin Komar, Stomatološki fakultet
11. Prof.dr.sc. Tomislav Dobranić, Veterinarski fakultet
12. Prof.dr.sc. Dražen Matičić, Veterinarski fakultet
13. Prof.dr.sc. Milan Mesić, Agronomski fakultet
14. Prof. dr. sc. Vladimir Jambreković, Šumarski fakultet
15. Prof.dr.sc. Mirjana Hruškar, Prehrambeno-biotehnološki fakultet
16. Prof. dr. sc. Ljiljana Mikšaj Todorović, Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet
17. Prof.dr.sc. Sanda Rašić, Ekonomski fakultet
18. Prof.dr.sc. Nataša Erjavec, Ekonomski fakultet
19. Prof.dr.sc. Vjeran Strahonja, Fakultet organizacije i informatike
20. Prof.dr.sc. Nenad Zakošek, Fakultet političkih znanosti
21. Prof.dr.sc. Vladimir Medved, Kineziološki fakultet
22. Prof.dr.sc. Zoran Parać, Pravni fakultet
23. Prof.dr.sc. Ante Bežen, Učiteljski fakultet
24. Prof.dr.sc. Damir Boras, Filozofski fakultet
25. Prof.dr.sc. Damir Agičić, Filozofski fakultet
26. Prof.dr.sc. Miljenko Jurković, Filozofski fakultet
27. Prof. dr. sc. Josip Oslić, Katolički bogoslovni fakultet

28. Prof.dr.sc. Hrvoj Vančik, Prirodoslovno-matematički fakultet
29. Prof.dr.sc. Mladen Juračić, Prirodoslovno-matematički fakultet
30. Prof.dr.sc. Amir Hamzić, Prirodoslovno-matematički fakultet
31. Prof.dr.sc. Nikola Sarapa, Prirodoslovno-matematički fakultet
32. Prof.dr.sc. Boris Koružnjak, Arhitektonski fakultet
33. Prof.dr.sc. Nedjeljko Perić, Fakultet elektrotehnike i računarstva
34. Prof. dr. sc. Slavko Krajcar, Fakultet elektrotehnike i računarstva
35. Prof.dr.sc. Stanislav Kurajica, Fakultet kemijskog inženjerstva i tehnologije
36. Prof.dr.sc. Ivan Juraga, Fakultet strojarstva i brodogradnje
37. Prof.dr.sc. Toma Udiljak, Fakultet strojarstva i brodogradnje
38. Prof.dr.sc. Ernest Bazijanac, Fakultet prometnih znanosti
39. Prof.dr.sc. Vesna Dragčević, Građevinski fakultet
40. Prof.dr.sc. Miodrag Roić, Geodetski fakultet
41. Prof.dr.sc. Josip Meseć, Geotehnički fakultet
42. Prof.dr.sc. Jasenka Pibernik, Grafički fakultet
43. Prof. dr. sc. Faruk Unkić, Metalurški fakultet
44. Prof. dr.sc. Zoran Nakić, Rudarsko-geološko-naftni fakultet
45. Prof.dr.sc. Dubravko Rogale, Tekstilno-tehnološki fakultet
46. Red. prof. Enes Midžić, Akademija dramske umjetnosti
47. Izv. prof. Mladen Janjanin, Muzička akademija

Predstavnici nastavnih i suradničkih zvanja

48. Ivan Čanjevac, Prirodoslovno-matematički fakultet

Predstavnik Studentskog zbora Sveučilišta u Zagrebu

49. Danko Relić, Medicinski fakultet

Predstavnici studenata preddiplomskog i diplomskog studija

50. Nela Nizić, Šumarski fakultet
51. Krešo Jelinčić, Stomatološki fakultet

Predstavnici studenata poslijediplomskog studija

52. Goran Fruk, Agronomski fakultet
53. Martin Starčević, Fakultet prometnih znanosti
54. Dario Škegro, Kineziološki fakultet
55. Ante Vuletić, Ekonomski fakultet

Ostali prisutni

- Vesnica Garašić, NSZVO
- Zoran Bekić, ravnatelj Srce-a

- prof. dr. sc. Saša Zelenika, pomoćnik ministra znanosti, obrazovanja i sporta
- prof. dr. sc. Ružica Beljo Lučić, pomoćnica ministra znanosti, obrazovanja i sporta
- prof. dr. sc. Nevenka Čavlek, Ekonomski fakultet

Iz stručne službe Rektorata

- Olga Šarlog Bavoljak, dipl. iur., akademska tajnica
- Melani Vukmirica, dipl. iur., pomoćnica rektora za pravna pitanja
- Jelena Đuran, dipl. iur., Ured za akademske poslove
- Vesna Sedlar, Ured za akademske poslove
- mr. sc. Tamara Dagen, glasnogovornica
- Katarina Prpić, prof., voditeljica Ureda rektora

Rektor, prof. dr. sc. Aleksa Bjeliš otvorio je 10. izvanrednu sjednicu Senata u 343. akademskoj godini (2011./2012.), pozdravio sve prisutne, posebice 2 gosta, pomoćnike ministra-profesorice Ružicu Beljo Lučić i profesora Sašu Zeleniku te zahvalio što su se odazvali pozivu na ovu tematsku sjednicu.

Potom je dnevni red jednoglasno prihvaćen.

Dnevni red:

1) Rasprava o Nacrtu prijedloga Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju

2) Ostalo

1) Rasprava o Nacrtu prijedloga Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju

Rektor Bjeliš kazuje kako je na prošloj sjednici Senata održana vrlo kvalitetna rasprava, vezana uz predmetni Nacrt, iz koje su proizašli određeni zaključci, kojima su se rukovodili svi članovi Rektorskog kolegija u širem sastavu prilikom pripreme materijala, a koji će u svom kasnijem izlaganju predstaviti prorektorica Turković. Potom je dao riječ pomoćniku ministra, profesoru Zeleniki.

Profesor Zelenika uvodno je ispričao ministra Jovanovića zbog nemogućnosti dolaska na ovu sjednicu, a zbog ranije zakazanog skupa ravnatelja srednjih škola RH na kojoj je morao biti prisutan. Nakon što se zahvalio na prilici za sudjelovanjem u ovoj raspravi, profesor Zelenika kazuje kako su predložene izmjene i dopune ZZDVO podloga za strukturirani zakon na polju znanosti i visokog obrazovanja, a promjene koje se predlažu su sljedeće:

1. Objedinjuju se Nacionalna vijeća - zbog administrativnih zadaća koje su preuzele, Nacionalna vijeća nisu se uspjela dovoljno baviti strateškim pitanjima.
2. Skup promjena koje se tiču uvjeta za izbor u znanstveno-nastavna zvanja, uvjetovane su zatečenom situacijom u kojoj više od 90 % sredstava ide u osobne dohotke s tendencijom od otprilike 5 %, a u pojedinim godinama i većeg rasta godišnje, što je neodrživ sustav.

S druge strane, broj djelatnika u sustavu, u posljednje 4 godine narastao je za dvadesetak posto. Također, imamo velik broj novaka koji su doktorirali i imaju uvjete za izbor u znanstveno i znanstveno-nastavno zvanje, no, upravo zbog tih financijskih ograničenja nemamo mogućnost otvaranja radnih mjesta za njih, što znači da „izlaze“ iz sustava. Suočeni s takvom situacijom, odlučili smo neke odrednice postojećeg zakona (koje jesu definirane kao iznimke), malo specificirati. S tim u vezi, predlažemo sljedeće:

- ukidanje instituta privremenog napredovanja;
 - ukidanje obveze napredovanja;
 - produljenje ugovora o radu nastavnica iznad 65 godina, moguće je ukoliko se sredstva za njihove plaće mogu osigurati iz vlastitih sredstava institucije odnosno projekta;
 - formalno uobličavanje studijskih programa, ECTS bodova, završnih ishoda, kao osnovnog okvira koji će nam omogućiti da u sljedećem periodu krenemo u definiciju odnosno raspravu prijedloga Zakona o hrvatskom kvalifikacijskom okviru;
 - mogućnost da se dio financiranja vrši kroz programske ugovore - postoji pilot projekt takvog ugovora na području definiranja školarina; pilot projekt vezan uz glavarine, na način da se dio sredstava za znanstvenu djelatnost namjenski prepusti institucijama, ali da se kroz ugovorni odnos definiraju odnosi između Ministarstva i institucije;
 - specifikacija nekih ovlasti saborskog Odbora za etiku, znanost i visoko obrazovanje s ciljem osnaženje njegove djelatnosti - kad imamo evidentno kršenje etičkih normi, da se to može sankcionirati.
3. Javna rasprava otvorena je 12. travnja, i na zahtjev svih sudionika koji su se do sada aktivno uključili u javnu raspravu, ista je produljena do 12. svibnja (umjesto do 27. travnja kako je to prvotno bilo predviđeno). Nakon završetka javne rasprave, predviđeno je da Nacrt ide u vladinu i saborsku proceduru kroz dva čitanja, što znači da se još otprilike 2 mjeseca ili dulje, mogu predlagati rješenja, zaključuje profesor Zelenika.

Pomoćnica ministra, profesorica Ružica Beljo Lučić osvrnula se na niz poboljšanja koje predmetne izmjene i dopune nude. Primjerice:

- jasnije definiranje statusa izvanrednih studenata;
- jasnije definiran status studenata koji su u razlikovnom programu ili razlikovnoj godini;

- definiranje početka nastave u akademskoj godini koja može biti i ranije, radi definiranja prava studenata;
- davanje ovlasti ministru za reguliranje studentskog standarda;
- jasnije definiranje vrsta poslijediplomskih i stručnih studija;
- definiranje uvjeta pod kojima se može ustrojavati i izvoditi združeni studij;
- vezano uz definiranje obveza visokih učilišta za ustrojavanje vlastitog informatičkog, elektroničkog, informacijskog sustava, ali i naravno, mogućnost korištenja postojećeg informacijskog sustava visokih učilišta, uvodi se obveza vođenja podataka o studentima i zaposlenicima, kako bi se MZOS-u i Agenciji za znanost i visoko obrazovanje dala ovlast za prikupljanje tih podataka i na temelju njih, donošenje odluka.

Rektor Bjeliš zahvalio se na uvodnim riječima pomoćnika ministra. Potom je riječ preuzela **prorektorica Turković**, kazavši da su sve, do sada pristigle primjedbe na predmetni Nacrt uobličene u jedinstveni tekst, podijeljen u tri tematske cjeline (uvodni tekst u promjene Zakona; suštinske promjene; pojedinačne primjedbe), iznoseći primjedbe na Nacrt prijedloga zakona o izmjenama i dopunama Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju, na kojem će se još raditi, a koje je Senat podržao.

Izmjenama i dopunama Zakona zadire se u 67 od 120 članaka Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju (ZZDVO). U mnogim od tih članaka izmjene koje se predlažu su vrlo opsežne i korjenito zadiru u postojeći sustav znanosti i visokog obrazovanja. Praktički se mijenjaju sve glavne odrednice postojećeg sustava (mijenjaju se nacionalna vijeća, regulira se zapošljavanje, napredovanje, praćenje kvalitete, financiranje, ...), osim funkcionalne reorganizacije sveučilišta. Analiza količine i sadržaja promjena ukazuje da se predloženim izmjenama i dopunama mijenja daleko više od 30 % postojećeg zakonskog teksta. Pravilo je da se tako opsežne izmjene ne mogu provoditi kroz izmjene i dopune zakona, već zahtijevaju pisanje novog zakona. U nedostatku nacionalne strategije, a time i vizije razvoja znanosti i visokoškolskog obrazovanja MZOS se odlučilo provesti zakonske promjene kroz dvije faze, prvo manje izmjene i dopune ZZDVO radi poboljšanja postojećeg sustava, a potom po donošenju nacionalne strategije i donošenje novog zakona kojim bi se sustav visokog školstva i znanosti trebao postaviti na nov i kvalitetniji način. Mišljenja smo da je kroz izmjene i dopune ZZDVO preuranjeno donositi zakonska rješenja od dubinskog i strateškog značaja i da takve promjene treba ostaviti za drugu fazu u kojoj će se temeljem nacionalne strategije visokoškolskog obrazovanja i znanosti pristupiti izradi novog zakona. Stoga je Sveučilište analizu i razmatranje te svoje prijedloge podijelilo u dva djela. U prvom se razmatraju odredbe Nacrta izmjena i dopuna ZZDVO kojima se suštinski mijenja postojeći sustav visokog obrazovanja i znanosti i za koje smatramo da ih treba izostaviti iz Nacrta izmjena i dopuna ZZDVO i ostaviti za drugu fazu u kojoj će se raditi novi zakon. U drugom dijelu razmatraju se odredbe iz Nacrta izmjena i dopuna ZZDVO koje dovode do poboljšanja postojećeg sustava, i na koje iznosimo svoje konkretne primjedbe radi njihova poboljšanja. Posebno se osvrćemo i na poglavlje „ocjena stanja i osnovna pitanja koja se uređuju Zakonom te posljedice koje će proisteći donošenjem Zakona.“ Naglašavamo da je rok od 14 dana za očitovanje na tako opsežne promjene prekratak i

da ga je u svrhu dobivanja kvalitetnih primjedbi i povećanja kvalitete izmjena i dopuna zakona potrebno produljiti. Ukoliko se iz Nacrta izbrišu odredbe koje ulaze u strateška pitanja rok za dostavu primjedbi bi trebalo produljiti za dva tjedna na ukupno 30 dana. Ukoliko ostanu i pitanja od strateškog značaja onda izradbu Nacrta treba odgoditi do donošenja nacionalne strategije.

I. Osvrt na „II. Ocjena stanja i osnovna pitanja koja se uređuju Zakonom te posljedice koje će proisteći donošenjem Zakona“

U ocjeni stanja podosta je zaključaka koji ne slijede iz premisa kao i premisa koje ne iskazuju pravo stanje stvari. Parcijalni i površni analitički pokušaji su opasniji i gori od nikakvih. Primjerice u uvodu se dosta široko elaborira tema znanstvenih projekata i to na način koji ukazuje na elementarno nerazumijevanje uloge istraživanja u suvremenim društvima. Tabele prikazuju loše stanje znanstveno-istraživačke i visoko-obrazovne djelatnosti u Hrvatskoj te zovu na uzbunu zbog smanjenja brige i financijskog angažmana, prije svega u području znanstvenih istraživanja. Nacrt pak ne donosi nikakav legislativni pomak kojim bi se pospješilo ili pokrenulo poboljšano financiranje, i, u konačnici povećanje ulaganja u istraživanje mjereno postotcima BDP-a. Zapravo je zabrinjavajući pokušaj da se kroz zakonske izmjene dodatno smanji financiranje sustava visokog obrazovanja i znanosti te da se krpaju trenutačni deficiti u budžetu bez dugoročne projekcije razvoja sustava. Tablica 1. je zavaravajuća. Relevantni su podaci o udjelu izdvajanja za znanost u ukupnom državnom proračunu, kao i postotak BDP-a koji se izdvaja za znanost. Naročito je važno pratiti kako su se ti podaci mijenjali proteklih godina. Nadalje, nije jasno kako treba čitati tablicu 4. i u kakvoj je ona vezi s tekstem. U tekstu se upozorava na previše izbora u najviše savjetničko zvanje. Iz tablice se ti podaci ne vide. Nije jasno kako bi izgledala tablica koja bi bila prihvatljiva. Na nekim od najboljih svjetskih sveučilišta postoje praktički samo takva zvanja. U tekstu se kritizira ustroj radnih mjesta jer ne potiče produktivnost i angažman istraživača kao uvjeta za napredovanje. U Nacrtu izmjena i dopuna Zakona se ne uvodi nijedan kriterij koji bi pospješio produktivnost, već se napredovanje usporava ili posve isključuje formalnim kriterijima (pukim trajanjem) čime se dodatno destimulira cijeli sustav bez uvođenja bilo kakvih kvalitativnih kriterija. Ponekad se slijepo prepisuju europski dokumenti bez njihove prilagodbe lokalnom stanju. Tretman cjeloživotnog obrazovanja je neadekvatan u uvodnom djelu, a onda poslije i u tekstu Nacrta. To je zapravo vraćanje na stari koncept iz vremena Jugoslavije, a ne pokretanje LLL sustava. Zapravo LLL bi trebao omogućiti svim zainteresiranim fleksibilno studiranje, s individualno prilagođenom brzinom i izborom sadržaja, bez obzira na njihov radni status. Kritizira se postojeći sustav financiranja, ali istom se samim Nacrtom odstupa od temeljnih odrednica politike djelovanja Vlade RH koja je u novom mandatnom razdoblju gotovo bezuvjetno najavila povećano ulaganje u znanost i visoko obrazovanje. Događa se upravo suprotno, najavljeni programski planovi se ne ostvaruju. Dapače, proračunom RH predviđena je štednja na svim razinama potrošnje. Kako su se znanost i visoko obrazovanje našli u kategoriji smanjenog financiranja, znači da su znanost i visoko obrazovanje svrstani u kategoriju potrošnje što je u kontradikciji s proklamacijama kojima se teži napretku i razvitku. Praksa svih zemalja koje su izlazak iz krize ostvarile osmišljenom politikom ulaganja, između ostalih mjera bile su i mjere pojačanog financiranja visokog obrazovanja i znanosti. U primjeru RH, velikim djelom i kroz rješenja koja se predlažu Nacrtu izmjena i dopuna Zakona radi se o suprotnoj praksi.

II. Odredbe Nacrta izmjena i dopuna ZZDVO kojima se suštinski mijenja postojeći sustav visokog obrazovanja i znanosti

1. Kadrovska politika (čl. 12. čl. 18., čl. 19., čl. 20., čl. 21., čl. 22., čl. 43., i čl. 47. Nacrta)

Predlažemo da se sustav zapošljavanja, napredovanja i umirovljenja temeljito raspravi i razriješi u novom zakonu temeljem nacionalnih strateških odrednica pri čemu se prvenstveno trebamo rukovoditi uspostavom i unapređenjem kvalitete u sustavu visokog obrazovanja i znanosti, a ne trenutačnim uštedama u budžetu. Shodno tome predlažemo da se **čl. 12. čl. 18., čl. 19., čl. 20., čl. 21., čl. 22., čl. 43., i čl. 47. brišu iz Nacrta izmjena i dopuna ZZDVO.**

Obrazloženje:

Izmjenama navedenih članaka uvode se suštinske i duboke promjene u sustav visokoškolskog obrazovanja i znanosti sa primarnom svrhom uštede financijskih sredstava zbog trenutačnog deficita u budžetu pri čemu su nedovoljno sagledane dugoročne posljedice za sustav visokoškolskog obrazovanja i znanosti kao i za cijelu zemlju. Predloženim promjenama destimulira se razvoj i povećanje kvalitete sustava visokoškolskog obrazovanja i znanosti, uvode se formalna ograničenja za napredovanje umjesto da se potiče znanstvena izvrsnost, potencira se diskriminacija po dobi, stvara se nepotrebnim generacijski jaz umjesto da se potiče suradnja, a sve to će dodatno usporiti ekonomski oporavak zemlje. Premda su ove promjene prvenstveno rukovođene financijskim razlozima, uštede koje se na taj način ostvaruju na nacionalnoj razini su male i najvećim djelom tek prividne jer zapravo prebacuju trošak iz stavke jednog Ministarstva u stavku drugog Ministarstva. Produženje roka u kojem se mora ostati u znanstvenom, odnosno znanstveno-nastavnom zvanju sa sadašnjih iznimno tri godine na pet (čl. 12. i čl. 43. Nacrta) neće pozitivno utjecati na znanstvenu izvrsnost. Takva mjera onemogućit će napredovanje mladih znanstvenika koji u kraćem roku ostvare uvjete za napredovanje, posebno one koji će dosegnuti vrhunsku izvrsnost i međunarodnu prepoznatljivost. U tom smislu ona će destimulirati znanstveni rad, pa nije vidljivo na koji bi način mogla pridonijeti znanstvenoj izvrsnosti. Kod napredovanja treba izbjegavati krute i čisto formalne kriterije i prvenstveno se rukovoditi kvalitetom kandidata. U slučaju ukidanja obveze reizbora odnosno izbora na više radno mjesto otvara se vrlo bitno pitanje tko će i pod kojim uvjetima (uz ispunjavanje kojih kriterija) odlučivati o raspisivanju natječaja na temelju kojeg se može ostvariti napredovanje. Predložena promjena odredbe čl. 18. st. 6. Zakona otvara mogućnost da se javni natječaj ne raspiše i za one znanstvenike koji ispunjavaju uvjete za izbor u više znanstveno/znanstveno-nastavno zvanje (radno mjesto). Zakonom bi trebalo jasno odrediti barem okvirne kriterije na temelju kojih će se donositi odluka o objavljivanju javnog natječaja. Bez određivanja tih kriterija postoji mogućnost da jedini kriterij napredovanja bude osiguranje financijskih sredstava za više radno mjesto, odnosno da prosudba pitanja napredovanja bude prepuštena slobodnoj ocjeni upravljačkih struktura. Obje navedene mjere dodatno će doprinijeti odljevu najboljih mladih mozgova iz zemlje te snižavanju kvalitete znanstveno-nastavne djelatnosti pojedinih visokih učilišta. Člankom 18. Nacrta kojim se mijenja čl. 41. ZZDVO, posebno stavcima 2., 3., 4. i 5. te čl. 43. Nacrta kojim se mijenja čl. 95. ZZDVO, posebno stavcima 3., 4., 5. i 6. krši se sloboda kretanja radne snage unutar EU. Iako je u čl. 12. Nacrta predviđeno stjecanje znanstvenog zvanja po proceduri prilagođenoj znanstvenicima iz inozemstva, kod izbora na radno mjesto to nije slučaj. Svaki inozemni znanstvenik bi se mogao

zaposliti samo na radnom mjestu znanstveni suradnik. Posljedično, visoka učilišta ne bi uopće mogla zapošljavati znanstvenike iz inozemstva, iako im se čl. 46 Nacrta nameće obveza objave teksta natječaja na službenome internetskom portalu za radna mjesta Europskoga istraživačkog prostora. Nacrtom se i nadalje podržava sustav davanja suglasnosti ministarstva za zaključenje ugovora o radu asistenata i postdoktoranada. Ova odredba direktno je suprotna duhu programskih ugovora koji se kasnije površno uvode u sustav i upravi sveučilišta otežava rad. U svezi s uvođenjem instituta podnošenja trogodišnjih izvješća o radu iz nacrta zakonskog teksta (čl. 19. st. 2. do 4., čl. 20. st. 6. do 8. i čl. 47. st. 2. do 4.) krajnje je nejasan sadržaj tih izvješća, te kriteriji i postupak u kojem će se odlučivati o njihovom prihvaćanju, a posljedice neprihvaćanja su krajnje teške za znanstvenika (osobno uvjetovani otkaz koji se daje zbog nesposobnosti za rad na određenom radnom mjestu). U zakonskom tekstu su kao jedino jasno definirani kriteriji određeni minimalni uvjeti koje Nacionalno vijeće propisuje za izbor na znanstveno radno mjesto. Pri tome nije jasno na koje se uvjete misli. Ako su to uvjeti koje je znanstvenik trebao ispuniti za izbor na znanstveno radno mjesto onda je besmisleno u postupku izvještavanja ponovno utvrđivati ispunjavanje uvjeta udovoljavanje kojim je utvrđivano u postupku izbora na znanstveno radno mjesto. Ako se pak radi o uvjetima za izbor na više znanstveno radno mjesto onda nije jasno zašto se onemogućava napredovanje onih za koje bi se utvrdilo da ispunjavaju uvjete za napredovanje. U svakom slučaju zbog ozbiljnosti posljedica koje neprihvaćanje izvješća ima za znanstvenika trebalo bi zakonom utvrditi kriterije za neprihvaćanje izvješća. Pored toga, trebalo bi jasno urediti i postupak odlučivanja o ne/prihvaćanju izvješća. Taj bi postupak trebao omogućiti utvrđivanje svih relevantnih činjenica barem na razini u kojoj se te činjenice utvrđuju u postupku izbora na znanstvena, odnosno znanstveno-nastavna radna mjesta. Bez jasnog utvrđivanja kriterija i postupka ocjene podnesenog izvješća postoji velika opasnost od zloupotrebe tog novog postupka ocjenjivanja (npr. da se postupci restrukturiranja institucija provode kroz neprihvaćanje izvješća, a čime mogu biti zahvaćeni znanstvenici koji su uredno ispunjavali svoje znanstvene, odnosno znanstveno-nastavne obveze). Pri tome kriteriji i postupak odlučivanja o ne/prihvaćanju trogodišnjeg izvješća su iznimno bitan element radnog odnosa znanstvenika i visokoškolskih nastavnika da se uređenje tih pitanja ne može u cijelosti prepustiti općim aktima znanstvenih instituta i visokih učilišta. Osim pravne nesigurnosti prepuštanje uređenja tih pitanja autonomnim aktima dovest će na nacionalnoj razini i do neujednačenosti kriterija i postupaka. Povrh toga otkazi ugovora o radu tim temeljem, pogotovo kod ovako neuređenih propisa, dovest će do neizvjesnih radnih sporova i potencijalno velikih gubitaka s naslova naknade štete, a poslodavac bi u svakom slučaju prema čl. 107. i 119. ZOR-a bio dužan zaposleniku kojem nije prihvaćeno izvješće isplatiti otpremninu. Uz sve to krajnje je upitan i kvalitativni učinak trogodišnjih izvještaja koji su daleko slabiji kontrolni mehanizam od dosadašnjih reizbora. Napominjemo da se praksa ocjenjivanja mentora od strane doktorskih studenata ne provodi nigdje u svijetu. Kvaliteta doktorskih studija, što uključuje i mentora je u nadležnosti jedinice za upravljanje kvalitetom visokog učilišta. U svezi s ograničavanjem javnog financiranja, pa posljedično tome i mogućnosti nastavka radnog odnosa osoba koje su navršile 65 godina života (čl. 47. Nacrta) otvara se pitanje može li se ta mjera kao dobno diskriminatorna opravdati nekim zakonitim ciljevima politike tržišta rada. U uvjetima kada u Hrvatskoj postoji izuzetno nepovoljni odnos između broja aktivnih osiguranika i umirovljenika, iznimno niska stopa zaposlenosti osoba starije životne dobi te relativno mali broj osoba u znanstveno-nastavnim zvanjima ta se mjera teško može opravdati socijalno-političkim, a još manje znanstvenim razlozima. Komparativna iskustva pokazuju da se

ni u jednoj zemlji snižavanjem dobne granice za umirovljenje nije povećala stopa zaposlenosti mlađih osoba. Utoliko nam se čini da je ta mjera protivna kako proklamiranoj politici poboljšanja odnosa između aktivne i umirovljeničke populacije (pri čemu su znanstvenici u dobi od 65 godina života upravo skupina koja ima najveći potencijal nastavka radne aktivnosti) tako i politici povećanja broja osoba u znanstvenim i znanstveno-nastavnim zanimanjima. Nadalje, redoviti profesori u trajnom zvanju s iznimnim uspjehom u djelovanju koje bi dovelo do dodatnog angažmana nakon navršanih 65 godina starosti na taj način su dovedeni u neravnopravan položaj s drugim zvanjima kojima je to omogućeno, npr. sa sucima sudova svih vrsti. Država ipak cijeni znanje i iskustvo suca pa nije jasno zašto to ne bi bio slučaj sa sveučilišnim nastavnicima koji svoju punu radnu zrelost stječu relativno kasno. Iznimno, produljenje ugovora o radu dozvoljava se instituciji koja osigurava financiranje iz vlastitih prihoda. Ovakva odredba je suvišna jer čelniku pravne osobe (dekanu) dozvoljava raspolagati sredstvima kojima ionako raspolaže temeljem osnivačkog akta i registracije ustanove pri Trgovačkom sudu. Odredba je nepotrebna jer se čelniku ustanove pokušava dati pravo koje on ionako ima. Osim načelnih primjedbi u svezi s dobnim ograničenjem trajanja radnog odnosa sporne su i odredbe čl. 102. st. 7. i 8. Zakona koje ograničavaju slobodu rada osoba kojima je radni odnos prestao zbog navršavanja 65 godina života (mislimo da se ni na koji način ne smije ograničavati sloboda rada tih osoba na privatnim učilištima), ali i sloboda prosudbe javnih visokih učilišta o tome tko se smatra odgovarajućim pristupnikom (mora li zbog navedenog dobnog ograničenja učilište prednost dati osobi koja ispunjava minimalne uvjete za izbor u znanstveno-nastavno, odnosno nastavno zvanje). Povrh toga radi se neprimjerena razlika između visokih učilišta koja izvode sveučilišne i onih koji izvode stručne studije (st. 8.). Ovaj članak, koji stupa na snagu odmah po donošenju zakona, izazvat će udar na funkcioniranje mnogih fakulteta. Radi se o suštinskoj promjeni postojećih pravila koja su se primjenjivala dugi niz godina. Promjena bitno utječe na planiranje djelovanja, istraživanja i usklađen završetak karijere profesora. Proces obrazovanja sveučilišnog nastavnika je dugotrajan i vezan uz mnogobrojne provjere. Tako akumulirano znanje i iskustvo ne nestaje trenutkom navršavanja 65. godina života. Veliki broj zemalja EU produžava radni vijek na 67 godina. Planirani tempo smjenjivanja generacija na mnogim fakultetima, predviđa ostanak većeg broja profesora u radnom odnosu iza 65 g. života. Pojavit će se nedostatak mentora, članova povjerenstava, evaluatora, koji se već i sada osjeća. Posebno ugroženima u svom djelovanju vidimo umjetničke akademije i medicinske fakultete. Prema ovome prijedlogu nastavnici nakon 65 godina mogu djelovati u nastavi ako im osobne dohotke osigurava sveučilište ili fakultet iz vlastitih sredstava ili ako u projektima osiguraju novce za osobne dohotke (čl. 47.st.6.). Prvo, sredstva iz javnih projekata su premala za plaće. Drugo, sredstva javnih projekata ne smiju se koristiti za osobne dohotke. Treće, u Hrvatskoj gotovo da nema tržišnih projekata zbog stanja u privredi, a četvrto, europske projekte u društvenim znanostima i humanističkim disciplinama vrlo je teško dobiti, što će doprinijeti još većoj podjeli između tehničkih, prirodnih i bio-znanosti s jedne te društvenih znanosti i humanističkih disciplina s druge strane. S tim u vezi upitan je i čl. 65. Nacrta budući dovodi u neravnopravni položaj sve kandidate s fakulteta koji su, prema preporuci Senata Sveučilišta u Zagrebu, provodili postupak za produljenje radnog odnosa iza 65. godine svake godine za po jednu godinu. Na dijelu ustanova u RH su se provodila jednokratna produljenja za 5 godina odjednom, te bi se usvajanjem ovog članka dio profesora doveo u neravnopravni položaj. Otvaranje radnih mjesta za mlade stručnjake smatram i nužnim i pozitivnim, no nagli prestanak rada međunarodno priznatih profesora-seniora mogao bi biti

poguban i za kvalitetu i za raznovrsnost nastave, kao i za istraživanja. Osim toga, toliko smo deficitarni svim vrstama stručnjaka, uključujući i nastavnike u visokom obrazovanju, da bi trebalo osigurati i otvaranje novih, razvojnih radnih mjesta i nastavak obrazovne aktivnosti međunarodno renomiranih sveučilišnih profesora. Rukovodeći se u reguliranju ove materije prvenstveno ciljem postizanja krajnje upitnih financijskih ušteda, u razvojnom smislu sustavu se nanosi trajna šteta.

2. Financijska pitanja (čl. 37., čl. 50., čl. 51. st. 1., čl. 52., čl.)

Predlažemo da se čl. 37. st. 1. čl. 50., čl. 51. i čl. 52. brišu iz Nacrta izmjena i dopuna ZZDVO i da se materija sustava financiranja javnih učilišta temeljito raspravi i sveobuhvatno i transparentno regulira novim zakonom budući su pitanja financiranja kao i kadrovske politike od presudnog značaja za budući razvoj znanosti i visokog školstva u zemlji.

Obrazloženje:

Ugovori o subvenciji participacije u školarinama dodani su u članak stjecanje statusa studenta (čl. 37. st. 1.) Odredba je neodređena i djelomično regulira pitanje financiranja visokog obrazovanja i udjela/participacije studenta u tome pa je i sam njen smještaj u čl. 86. ZZVDO kojim se regulira stjecanje statusa studenta neprimjeren. Ovu normu potrebno je promatrati zajedno s prijedlogom čl. 52. Nacrta koji reguliraju primjenu programskih ugovora. Posve je nejasna priroda i sadržaj ugovora iz čl. 37. u odnosu na čl. 52. S obzirom da se navodi mogućnost, a ne obligacija sklapanja ugovora nije jasan pravni značaj ove odredbe i smisao njenog uvođenja. U članku 50. stavku 1. Nacrta prijedloga Zakona navedeni su izvori financiranja visokih učilišta, instituta i drugih znanstvenih organizacija; izvori su podijeljeni u šest točaka. Ponajprije zakonski je članak nejasan u kontekstu propusta, u samom Zakonu, jasne definicije i razlike između javnih i privatnih visokih učilišta, instituta i drugih znanstvenih organizacija. Nadalje, nisu razjašnjeni pojedini izvori koji su Nacrtom drugačije sistematizirani u usporedbi s aktualnim Zakonom što, međutim, otvara prijepor njihovog stvarnog značenja. Tako se u točki 5. st. 1. čl. 50. Nacrta navode izvori iz vlastitih prihoda ostvarenih na tržištu i u tržišnim uvjetima pri čemu Nacrt uopće ne pojašnjava koji su to izvori. U aktualnom Zakonu vlastitim prihodima su se smatrali i prihodi od školarina, kao i drugi prihodi (od istraživačkih, umjetničkih i stručnih projekata, elaborata, ekspertiza, nakladničke i druge djelatnosti) koji su Nacrtom prebačeni u točku 6. No, točka 6. je posebice sporna. Prvo, započinje sintagmom nedefiniranih „namjenskih prihoda“; nadalje u nastavku navodi velik broj različitih izvora, između ostalog i školarine, pa se postavlja pitanje jesu li i svi ti navedeni prihodi, dakle i školarine, u kategoriji namjenskih. Posebice ostaje nedoumica vezana uz razliku između namjenskih (i drugih navedenih prihoda) i vlastitih prihoda odnosno mogu li se prihodi istaknuti u točki 6. svrstati u skupinu vlastitih prihoda što je iznimno važno i u postupku izrade sveučilišnog proračuna, ali kasnije kod sklapanja programskih ugovora koje Nacrt također najavljuje. Također, iznimno je važno što se u točki 6. st. 1. čl. 50. Nacrta spominju i školarine kao izvor financiranja međutim niti ovaj Nacrt (kao ni aktualni Zakon) pobliže ne definira pojam školarine, način utvrđivanja visine školarine, kada i na koga se školarine odnose te način njihove raspodjele u proračunu visokih učilišta. Prethodna primjedba dodatno dobiva na važnosti u kontekstu članka 37. stavka 5. Nacrta koji uvodi mogućnost sklapanja ugovora između Ministarstva i Sveučilišta o subvenciji troškova redovitih studija koji su dosadašnjom praksom (od 2009.) zamjenjivali dio školarina. Međutim, hoće li te subvencije,

sukladno ugovorima, i dalje zamjenjivati dio školarina ili ne, ostaje upitno. Također, dodavanje tog novog stavka o subvencijama troškova redovitih studija iziskuje jasno utvrđivanje iznosa troška redovitog studija, a s ciljem uređivanja cjelokupnog sustava financiranja javnog učilišta. Člankom 51. st. 1. Nacrta predlaže se brisanje postojećeg stavka 3. članka 108. Zakona kojim se obvezuje ministra pribaviti mišljenja Nacionalnog vijeća za znanost i Nacionalnog vijeća za visoko obrazovanje a prije podnošenja prijedloga proračuna Vladi Republike Hrvatske. Obzirom da se Nacrtom uvodi novo tijelo (umjesto spomenuta dva) „Nacionalno vijeće za znanost, visoko obrazovanje i tehnologiju“ predlažemo da se ipak zadrži isti postupak odnosno da ostane obveza ministra pribaviti mišljenje novog tijela obzirom da se postavlja pitanje nadzora pridržavanja kriterija u izradi državnog proračuna za područje znanosti. Pored navedenog, niti u dosadašnjem Zakonu, a ni u Nacrtu nije propisan rok do kojeg Nacionalna vijeća (odnosno predloženo novo Nacionalno vijeće) ima obvezu utvrditi kriterije za raspodjelu proračunskih sredstava za znanstvenu djelatnost i visoko obrazovanja. Također, člankom 51. st. 2. predlaže se uvođenje riječi „znanstvene projekte i programe, infrastrukturu i opremu“ što držimo potpuno nepotrebnim jer je jasno što se podrazumijeva pod sredstvima za razvoj znanosti i visokog obrazovanja. Člankom 52. Nacrta uvode se u članak 109. sadašnjeg Zakona novi stavci (5., 6., 7., 8., 9.). Ponajprije nejasan je stavak 5. koji propisuje da “ javna visoka učilišta raspolažu svojim sredstvima sukladno ovom Zakonu te zakonu kojim se regulira izvršavanje Državnog proračuna.“ Ne samo da je prijeporno kojim sredstvima i iz kojih izvora nego i ostatak odredbe držimo potpuno nedorečenim. Naime ako se misli na proračunske korisnike odredba je suvišna jer je jasno koji se propisi na njih primjenjuju. Zakon o proračunu kao i niz drugih zakona primjenjuje se u jednakoj mjeri na sve proračunske korisnike pa tako i sveučilišta bez potrebe da se dodatno poziva na te zakone u drugim zakonima jer nije razvidno na koje se članke i kojih zakona (Zakona o proračunu ili Zakona o izvršavanju državnog proračuna) poziva u prijedlogu ovog članka. Ako pak nije riječ o proračunskom korisniku onda je svakako potrebno tu odredbu znatno preciznije definirati. Povrh toga način trošenja već je sadržana u čl.108.ZZDVO koji nije brisan pa je ova odredba i iz tog aspekta nepotrebna. Stavci 6. i 7. članka 109. uvode mogućnost financiranja programskim ugovorima. Time se uvode dva paralelna sustava financiranja. Uz postojeći sustav financiranja (financiranje iz cjelovitog iznosa) paralelno se uvodi i financiranje putem programskih ugovora pri čemu nisu definirani bitni elementi programskih ugovora te pod kojim uvjetima će se primjenjivati koji sustav i sa kojim posljedicama. Uvođenje programskih ugovora bez transparentnog i potpunog okvira programskih ugovora uvodi u sustav financiranja nesigurnost. Naime, prije uvođenja programskih ugovora držimo iznimno važnim razriješiti dvojbu vezanu uz prirodu tih ugovora u hrvatskom pravnom sustavu, posebice je li riječ o upravnim ugovorima, a obzirom na ključne posljedice koje iz toga proizlaze. Nadalje potrebno je i točno utvrditi nužne pretpostavke za uvođenje programskih ugovora (npr. već spominjani kriteriji Nacionalnog vijeća za znanost i Nacionalnog vijeća za visoko obrazovanje koji se nisu primjenjivali kao i nepostojanja jasnih kriterija za raspodjelu sredstava sveučilištima i sastavnicama, precizno definirati pregovarački postupak). Slijedom prethodnih tvrdnji držimo potpuno neprimjerenim posvećivanje usputnih stavaka jednom tako važnom institutu s mogućim dalekosežnim posljedicama. Neprimjerenost je tako važan institut prepustiti u daljnjoj razradi pravilniku. Sklapanje programskog ugovora predstavlja ograničavanje financijske autonomije, a to je moguće jedino kroz zakonske odredbe. U stavku 7. propisano je da se u sklopu pregovaračkog postupka za zaključenje programskog ugovora utvrđuju osnovni i razvojni

proračuni javnog sveučilišta, međutim, nigdje nije jasno definirano što se ima smatrati osnovnim, a što razvojnim proračunima javnih učilišta budući da je moguće i u okviru osnovne aktivnosti utvrditi i dio vezan za razvoj što dodatno upućuje na potrebu njihovog definiranja. Promatrano u odnosu na čl. 109. st. 3. ZZDVO posve je nejasno što znači osnovni i razvojni proračun javnog sveučilišta u odnosu na proračun sveučilišta. Na tom se tragu postavlja i pitanje potrebitosti novog stavka 8. kojim se utvrđuje da se „sredstva koja se doznaju na temelju programskih ugovora doznaju javnim sveučilištima u podjednakim mjesečnim obrocima“; naime dinamika isplate može se utvrditi i sklopljenim programskim ugovorom, a zakonom je nužno razriješiti neka temeljna pitanja, koja u ovom Nacrtu nedvojbeno nedostaju. Predložena dinamika odgovara izvršavanju državnog proračuna u dijelu cjelovitog iznosa. Ako se takva dinamika predviđa za programske ugovore postavlja se pitanje kako će se provesti pilot projekt gdje se isplata ugovara u dvije rate (10%,90%) kao što je to uobičajeno kod programskih ugovora u državama u kojima se primjenjuje ovaj sustav financiranja. Iz stavka 9. u konačnici ne proizlazi je li programski ugovor obvezatan ili nije za javna sveučilišta kao i hoće li se njime financirati samo dio aktivnosti ili ukupne aktivnosti. Posve je nejasna svrha ovog članka. Ako je namjera kroz programski ugovor koji je ugovoren u ograničenom iznosu regulirati potrošnju ukupnog proračuna ona je suvišna jer se potrošnja proračunskih sredstava regulira nizom propisa koji su sveučilišta (kao proračunski korisnici) obvezna primijeniti. Iz navedenih razloga stavci čl. 52. koji se tiču programskih ugovora bez značajne dorade su neprihvatljivi. Cijelu ovu materiju treba prepustiti da se sveobuhvatno i transparentno regulira novim zakonom.

3. Studentski standard (čl. 38. st. 3.)

Predlažemo brisati čl. 38. st. 3. i 4. kao nepotrebne. Ističemo potrebu cjelovitog i promišljenog rješavanja problematike studentskog standarda.

Obrazloženje:

Problematiku studentskog standarda potrebno je cjelovito riješiti. Ona obuhvaća pitanja smještaja, prehrane, stipendiranja, kreditiranja, prijevoza, sporta i kulture na sveučilištu, ali i pitanje trošenja sredstava koja proizlaze iz studentskog rada. Postavlja se i pitanje statusa studentskih centara i njihovog odnosa prema Ministarstvu odnosno sveučilištima. I prema dosadašnjoj odredbi čl. 88. st. 3. ministarstvo je imalo ovlasti posebnim propisima odrediti visinu financijske participacije samog studenta u snošenju troškova iz prava zdravstvenog osiguranja, prava na subvencionirano stanovanje i prehranu te druga prava sukladno zakonu i na njemu utemeljenim propisima premda ono to svoje pravo nije koristilo od donošenja ZZVDO 2005. godine pa je u tom smislu na snazi još uvijek Pravilnik o potpori za pokriće troškova prehrane studenata. Uvođenje st. 4. u čl. 88. ZZVDO kojim se interpretira čl. 88. st. 3., na način da je ministar taj koji je ovlašten donositi posebne propise (nije naznačeno koji ministar) je nepotrebno. Povrh toga predložen stavak ne uvažava činjenicu da je u Republici Hrvatskoj statutima pojedinih Sveučilišta i statutima „Studentskih centara“ utvrđeni načini financiranja i ovlasti glede utvrđivanja cijene prehrane i smještaja studenata (primjerice, čl. 23. stavak 1. točka 3. Statuta Studentskog centra u Zagrebu, glasi: „Upravno vijeće Studentskog centra ...utvrđuje cijene prehrane i smještaja studenata u skladu s politikom Sveučilišta...“). Stoga je, ukoliko se uvodi ovakva interpretativna odredba postojećeg čl. 88. st. 3. potrebno u odnosu na izneseni prijedlog razgraničiti ovlaštenja između

nadležnog Ministarstva, Sveučilišta i pripadajućeg Studentskog centra na način da Ministarstvo temeljem posebnih propisa (pravilnici, odluke i dr.) određuje tj. propisuje razinu, način ostvarivanja i visinu financijske participacije za ostvarivanje prava studenata na subvencionirano stanovanje i prehranu, studentsku kulturu, šport i rekreaciju, te za prijevoz studenata s posebnim potrebama, a da stvarnu cijenu, do koje se razlika ne plaća iz Državnog proračuna iz subvencije nego iz drugih izvora (studentske uplate, drugi fondovi i stipendije) utvrđuju Upravna vijeća Studentskih centara, sukladno ekonomskim pokazateljima i ekonomskim interesima Sveučilišta kao osnivača Studentskih centara.

III. U nastavku mišljenja iznosimo sljedeće pojedinačne primjedbe na odredbe koje bi trebale dovesti do poboljšanja postojećeg sustava, s napomenom da će se iste još sistematizirati.

POSEBNI NAGLASCI

- a. Nacionalno vijeće - objedinjavanje dvaju Nacionalnih vijeća smatramo pozitivnom promjenom, no treba doraditi odredbe vezane uz transparentnost izbora sastava Vijeća.
- b. Etički odbor na razini države može imati isključivo savjetodavnu funkciju, što znači da isti ne može rješavati u konkretnim pitanjima. Također, Odbor sam donosi Etički kodeks, što nam se čini neprimjerenim. Sukladno navedenom, spomenute odredbe treba doraditi.
- c. Financiranje baze podataka smatramo iznimno korisnim i neophodnim da bi uopće mogao zaživjeti sustav programskih ugovora, no za navedeno treba osigurati velika financijska sredstva, a u samom Zakonu se ističe kako donošenje istog ne zahtijeva nikakva dodatna sredstva.
- d. Združeni studiji - pozitivno je što su združeni studiji regulirani odredbama predloženih izmjena i dopuna, no način na koji se to predlaže, nepotrebno je kompliciran, posebice kad se radi o akreditaciji istih (ići će se s prijedlogom za pojednostavnjenje procedure).

IV. Novine koje se predlažu, a koje se odnose na specifičnosti umjetničkih akademija i Medicinskog fakulteta bit će također unesene, sukladno niže navedenoj raspravi, prilikom koje su dekan Midžić (ADU) i dekan Miličić (MEF) iznijeli razloge za navedeno (potrebno sistematizirati).

U raspravi koja je potom uslijedila, **dekan Boras** izvijestio je Senat o izjavi Fakultetskog vijeća Filozofskog fakulteta s danas održane izvanredne sjednice, upućene predsjedniku RH, predsjedniku Hrvatskog sabora te predsjedniku Vlade, u kojoj, između ostaloga, stoji da je prijedlog izmjena i dopuna Zakona izrađen na netransparentan način i stavljen u netransparentnu proceduru, u roku prekratkom za suvislo razmišljanje te da je isti neprihvatljiv i štetan, jer nudi rješenja koja će postići učinak suprotan od deklariranoga. **Dekan Midžić** podsjeća na stavove vezane uz umjetničko područje, iznesene na prošloj sjednici Senata, kazavši da se s vrlo malim izmjenama može prilično dobro urediti umjetničko područje, za što je potreban izravan dijalog s predlagateljem zakona tj. Ministarstvom te zamolio da se u gore navedenom radnom materijalu koji je prezentirala prorektorica Turković, unese kao četvrta točka problematika umjetničkog područja, budući da se ista ne može riješiti paralelizmom i automatizmom sa znanstvenim

područjem. **Dario Škegro**, predstavnik studenata poslijediplomskog studija društveno-humanističkog područja predlaže brisanje članka 64 predloženih izmjena i dopuna Zakona, a koji se odnosi na to da znanstveni novaci koji doktoriraju ne dobivaju automatizmom produljenje radnog odnosa na još 4 godine (prema nekim podacima, ove godine 67 znanstvenih novaka izlazi iz sustava nakon 10 godina odnosno nakon 4 godine, njih 260), s čim se složio i **profesor Maletić**, kazujući kako će spomenuta odredba posebno pogoditi one znanstvene novake kojima ugovor ističe neposredno nakon što se ovaj Zakon usvoji. **Dekan Miličić** složio se s činjenicom da uvjeti za znanstvene novake nisu primjereni i stimulativni za bavljenjem znanostima. Također, nije primjereno niti ukidanje obveznog napredovanja osoba u znanstveno-nastavnim zvanjima, budući da navedeno vodi ka destimuliranju djelatnika za bavljenjem znanostima. Nadalje, dekan se osvrnuo na izvješće Državne revizije kojom je utvrđeno da na Medicinskom fakultetu nedostaje 34,7 % nastavnika. Umirovljenjem profesora nakon navršene 65. godine života, na MEF-u bi doveo do gubitka čak 63 profesora u sljedećih 5 godina, a među njima ima i onih koji su nositelji hrvatske medicine. Dekan kazuje kako se stremi za institutom kliničke sveučilišne bolnice odnosno sveučilišnog bolničkog centra, gdje bi se na bolji i primjereniji način integrirala stručnost, znanost i nastava, napominjući da je na MEF-u nemoguće doktorirati i specijalizirati unutar 5 godina. **Dekan Zakošek** kazuje kako će Fakultet političkih znanosti naknadno dostaviti zaključke sa danas održane sjednice Fakultetskog vijeća, s obzirom na to da je rok za javnu raspravu produljen, kazujući da su isti na tragu onoga što je prorektorica Turković iznijela. Očito je da dio predloženih izmjena i dopuna potaknut financijskim imperativom odnosno imperativom štednje, kazao je dekan, predlažući postotno smanjenje plaća, umjesto da se poseže za ovako radikalnim promjenama, s čim se složio i **rektor Bjeliš**, kao socijalno prihvatljivijem rješenju, budući da sustav ne vodi brigu o najboljim, nego mogućim rješenjima. **Profesor Vančik** moli korekciju radnog materijala u dijelu u kojem se govori o europskim projektima, gdje je navedeno da isti nisu predviđeni za društveno-humanističke znanosti, kako bi se dodalo, i za temeljne znanosti. Također, profesor Vančik skreće pozornost na činjenicu da bi se pri izradi Zakona trebalo poslužiti tradicijom onih dijelova akademske zajednice koji nisu zlorabili ZZDVO iz 2003. godine, u smislu da nisu koristili automatsko produljenje radnog odnosa na 65 godina, već su se rukovodili nekim kriterijima. Stimulans za znanstveni rad ne smije biti karijerizam - to je protivno ideji Sveučilišta. Stimulans mora biti služenje znanosti. S tim u vezi, **profesor Judaš** smatra kako je u tom smislu potrebno izvršiti klasifikaciju po kvaliteti i uvesti kriterije. Nadalje, zahtijeva jasnije, preciznije definiranje odredbe o davanju potpore studentima, u smislu da ista vrijedi samo za studente javnih, a ne privatnih sveučilišta. **Profesorica Čikeš** osvrnula se na kadrovsku politiku, kazavši da ćemo biti nesporni za financijska sredstva koja će se izdvajati iz fondova Europske unije, ukoliko budemo reducirali naše kapacitete i potencijale. **Dekan Parać** apelira na ozbiljniji pristup prilikom pisanja teksta predmetnog Nacrta, budući da je isti vrlo površan i nepripremljen te prepun pravno tehničkih nezgrapnosti, s čim se složio i **rektor Bjeliš**. **Profesorica Ružica Beljo Lučić** izražava žaljenje što na ovoj raspravi nije bilo doze samokritike, kazujući kako su članovi akademske zajednice trebali sami urediti Zakon, a ne čekati da to učini zakonodavac. Donošenje predloženih izmjena i dopuna nije samo rezultat financijske situacije u kojoj se nalazimo, nego i činjenice da akademska zajednica nije učinila ništa po pitanju donošenja jasnijih i korektnijih kriterija za institut napredovanja te produljenje radnog odnosa nakon 65., a Zakon je to omogućio. Sukladno navedenom, predmetne izmjene su ponudile najgora moguća rješenja, zaključila je profesorica Beljo Lučić. **Profesor Saša Zelenika**, iznosi sljedeće činjenice:

- masa za plaće na Sveučilištu u Zagrebu raste prosječno 8% godišnje zadnjih 5 godina;
- prevelik broj ljudi u najvišim zvanjima koji ne korelira s nijednim pokazateljem kvalitete naše znanosti u usporedbi sa znanostima razvijenih zemalja;
- mladi znanstveni novaci u zadnjih 5 godina imaju dvostruko veću produktivnost od profesora sa 65 godina starosti odnosno 30-40% veći odjek svojih publikacija;
- na većini institucija zapošljavanje svih iznad 65 godina postalo je pravilo, a ne iznimka (neki fakulteti Sveučilišta u Zagrebu produljuju ugovore do 70. godine, a da je 20 % tih ljudi svojom znanstvenom produktivnošću iznadprosječno, a preostalih 80 % ispodprosječno);
- više desetina znanstvenih novaka izašlo je iz sustava potpore, unatoč tome što su zadovoljavali sve uvjete za izbor u znanstveno-nastavna zvanja;
- iznimke, kao izbor u znanstveno-nastavna zvanja nakon 3 godine te produljenje radnog odnosa nakon 65. godine, mogle su se u ovih, gotovo 10 godina specificirati, a nisu.

Vežano uz potonje navedeno, profesor Zelenika ističe kako novopredložena rješenja nisu najbolja, no da svakako nije alternativa da fakulteti na svojim fakultetskim vijećima donesu odluku o produljenju radnog odnosa profesorima do isteka akademske godine u kojoj navršavaju 70 godina života, dodajući da na taj način dolazi do neodgovornog ponašanja prema svim mladim novacima, stvarajući generacijski jaz. Dakle, nije rješenje reći da se radi o iznimnim osobama, jer to nisu. Nema mjerljivih pokazatelja koji to pokazuju. Idemo izraditi dobro osmišljene kriterije kako bi zadržali najbolje u sustavu, s jedne strane, ali i da s druge strane otvorimo radna mjesta za visoko kvalitetne znanstvene novake. Nadalje, uvriježilo se pravilo da svi znanstveni novaci ostaju u sustavu automatizmom, a to nikako nije u interesu institucije, jer bi se trebali zadržavati samo najbolji, a upravo nam institut natječaja otvara tu mogućnost, kazao je profesor, zaključivši da jedan takav sustav nije održiv. Ne možemo predmnijevati da smo izuzeti od situacije u državi, društva u kojem živimo. Ako ne napravimo ništa po svim spomenutim pitanjima, nećemo imati sredstava za 12. plaću. Posljednje 3 ili 4 godine premostili smo na način da smo gasili sve aktivnosti - mjesecima se nisu isplaćivali projekti, časopisi i sve ostalo, kako bi imali dodatna sredstva za isplatu plaća.

Rektor Bjeliš navodi kako će se itekako provjeriti sve iznesene činjenice i njihova interpretacija. S tim u vezi, zamolio je pomoćnika ministra za pomoć, budući da su navedeni podaci i za samo Sveučilište itekako ključni. Prijedlozi će biti konstruktivni, i pomoći će da se nađu dobra rješenja koja će biti prihvatljiva, koja će pomoći prije svega sustavu da ide u pravom smjeru. Na kraju, rektor izjavljuje kako teško prihvaća stigmatiziranje cijele akademske zajednice, naglašavajući kako je to neproduktivno i za javnost i za samu sveučilišnu zajednicu. **Prorektorica Vašiček** osvrnula se na gore navedene podatke, iznesene od strane profesora Zelenike, kazavši da moramo biti oprezni u njihovom tumačenju, jer isti imaju vrlo određene analitičke podloge, i trendovi na koje se ukazuje, mogu biti pogrešno tumačeni, ako se ne vidi što su izvori podataka i na što se

postotci odnose. Vezano uz povećanje plaća, primanja zaposlenih iz svih izvora, a ne iz javnih sredstava i redovite plaće, prorektorica kazuje kako je riječ o plaćanju izvan norme, i to je razlika postotaka o kojima je ovdje bila riječ. Nadalje, prorektorica se osvrnula i na programske ugovore, ističući kako je nedopustivo da se u Nacrt prijedloga Zakona stavi model koji nije razrađen i utemeljen u drugim dijelovima tog istog Zakona, što smatramo kontraproduktivnim, neprovedivim i vrlo rizičnim. Područje financiranja i stabilnost sustava u financijskom smislu je nužnost da bi se isti uopće mijenjao i razvijao i ta promjena mora biti koordinirana i financijski izvjesna, zaključila je prorektorica te dodala da podržava programske ugovore kao takve, ali ne i način na koji su isti postavljeni u Nacrtu. **Dekan Miličić** izražava zadovoljstvo što su profesori Zelenika i profesorica Lučić priznali da prijedlog izmjena i dopuna ZZDVO nisu savršeni, da imaju manjkavosti i loših rješenja, ističući da je to velik korak, jer nam to pruža prostor za dijalog, budući da je prethodna vlast tvrdila da su zakoni dobri. Također, slaže se s činjenicom da je potrebno analizirati činjenice, prije nego što počnemo izvlačiti zaključke iz njih. Moramo težiti konzensusu i konstruktivnom dijalogu, kazuje dekan, zaključivši da se ne bi trebali držati striktnih rokova koji će onemogućiti dobra i kvalitetna rješenja. **Profesor Orlić** osvrnuo se na uvodni tekst predloženih izmjena i dopuna zakona, kazavši da se ne slaže s činjenicom da je hrvatska znanost slaba te da se sugerira da će se problem riješiti okrupnjavanjem projekata i rigoroznim provođenjem selekcije, što također smatra pogrešnim. Temeljem analize koju je napravio profesor Herak, usporedivši broj radova na koje se poziva u ovom zakonu s brojem istraživača, rezultat je bio iznenađujući, kazao je profesor Orlić. Među 15 zemalja, uključujući i Finsku, Hrvatska stoji jako dobro (apsolutni score je loš, a relativni score je dobar). Hrvatska znanost je zapravo efikasna -za jedan dolar uloženi u hrvatsku znanost, znanost dobiva jako puno, puno više, nego u Finskoj. Naravno da je apsolutni score loš, kada je puno manje financiranje i puno manji broj ljudi, ali relativno je puno bolji. Na kraju svog izlaganja, profesor Orlić predlaže da se provjere svi navedeni podaci, izneseni u tekstu profesora Heraka, s obzirom na to da je isti imao vrlo malo vremena za analizu. **Rektor Bjeliš** navodi kako je vrlo opasno i nepravično stigmatiziranje hrvatske znanosti, posebice znanstvenika, podsjetivši da zagrebačko Sveučilište za ljubljanskim zaostaje za 20-30%, a isti imaju dva do tri puta bolje financiranje. **Prorektorica Kovačević** izražava žaljenje što je pomoćnica ministra izjavila da Sveučilište nije bilo samokritično, kazavši da je na sjednici Senata od nedavno uvedena kao redovita točka *Istraživanje*, u kojoj govorimo o tome što treba promijeniti. Također, prorektorica ističe brojne dopise upućivane prema Nacionalnom vijeću za znanost s prijedlozima za promjene, a isti se uopće nisu niti razmatrali. Unatoč svim nedaćama s kojima se zagrebačko Sveučilište suočavalo, ove godine je uvršteno u 3 % najboljih svjetskih sveučilišta na šangajskoj listi. **Profesorica Ružica Beljo Lučić** naglašava da nije govorila o tome da Sveučilište nije bilo samokritično, nego da na današnjoj raspravi nije bilo iste.

Rektor Bjeliš zaključio je raspravu, kazavši da će prorektorica Turković poraditi na završetku gore izloženog materijala te da će isti biti dostupan na wiki stranici Senata. Kada materijal bude spreman, isti će biti predstavljen javnosti.

11) Ostalo

Prorektorica Divjak izvijestila je Senat o tome da se priprema odluka Vlade o subvencioniranju troškova za redovite studije na javnim visokim učilištima u RH za akademsku godinu 2012./2013. Tom odlukom bi se utvrdila sredstva potrebna za punu subvenciju troškova studija redovitih studenata koji u sljedećoj akademskoj godini po prvi puta upisuju prvu godinu preddiplomskog, diplomskog i stručnog studija te prve godine diplomskih stručnih studija i specijalističkih diplomskih stručnih studija na javnim visokim učilištima (pojednostavnjeno rečeno, studenti koji upisuju prvu godinu studija na prvoj odnosno prvu godinu studija na drugoj razini). Prorektorica podsjeća na senatsku odluku vezanu uz visinu participacije studenata i modele financiranja temeljem koje bi trebali raspisati natječaj. Ukoliko predmetna odluka Vlade bude donesena, a natječaj se objavi, u tom slučaju trebali bi izostaviti podatke vezane uz visinu participacije.

*

Rektor je zahvalio svima na sudjelovanju u radu sjednice, te zaključio sjednicu u 18,45 sati.

Rektor

Prof. dr. sc. Aleksa Bjeliš, v.r.

Zapisnik sastavila:

Jelena Đuran, dipl. iur.

Uz poziv:

Klasa: 602-04/12-04/2

Urbroj: 380-021/105-12-6

11. svibnja 2012. godine

